

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
srijeda,
15. prosinca 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 121
Cijena 10 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Plenum Kotarskog odbora SSRN

Organizaciona pitanja još uvijek u centru pažnje

U ponedjeljak 13. o. mj. održan je u prostorijama NO-a kotara plenum Kotarskog odbora Socijalističkog saveza, kojim je rukovodio drug Pere Skarica. Raspravljalo se o organizacionim pitanjima i o godišnjim konferencijama organizacija SSRN.

U živom i veoma korisnoj diskusiji, koja je uslijedila nakon izlaganja druga Skarice, sudjelovali su: Nikola Spirić, Nikola Čaće, Krste Lambaša, Vitimir Gradiška, Rade Čakić, Nikola Panjkota, Ivan Babić, Ignjatije Lalić, Milan Čakić, Čiro Milutin, Roko Frkić, Marko Mejiv, Tomislav Dean i Rudolf Alfirev. Svi su oni iznosili stanje i probleme u vezi rada organizacija SSRN na području kotara.

Mnogima na općini Primošten nije dovoljno jasna uloga SSRN kao jedinstvene političke organizacije, a to ne shvaćaju ni neki članovi SK, što je i pridonijelo lošem organizacionom stanju na općini. Ima slučajeva da pojedinci ne će da prime knjižicu ili da uplate članarinu. Nije rijedak slučaj da odbori pojedinih organizacija nimalo ne vode računa o poboljšanju rada, i vrlo rijetko se sastaju. Organizacijama na toj općini nedostaje samoinicijative. Na plenumu je izraženo mišljenje, da je podjela članskih knjižica jedan od prvorazrednih organizacionih pitanja.

Premda na kotaru radi velik broj prosvjetnih radnika, ipak se

njihov utjecaj, tako reći, ne osjeća u životu osnovnih organizacija SSRN. Neki članovi plenuma smatraju da je upravo učitelje trebalo upotrebiti za podjelu članskih knjižica. No, drugi se nisu složili s tim mišljenjem, jer da se za sva pitanja u vezi rada Socijalističkog saveza, pa i za podjelu knjižica, treba osjećati odgovornim čitavo rukovodstvo, odnosno odbor osnovne organizacije. Primjećeno je, osim toga, da se u rukovodstvu organizacija nalazi neznatan broj prosvjetnih radnika, što bi na predstojećim konferencijama trebalo svakako ispraviti.

Mnogo se raspravljalo i o kulturno-prosvjetnom fondu općih poljoprivrednih zadruga. Ustanovljeno je, da se sredstva iz tog fonda troše upravo najmanje u one svrhe, za koje je taj fond i namijenjen. Korisno bi bilo, da organizacije SSRN kao cjelina, a i pojedini članovi koji se nalaze u poljoprivrednoj zadrugi, vode stalnu brigu o razumnom trošenju tog fonda. Čitaonice, na primjer, ne samo pomagati iz tog fonda, već se orijentirati i na članarinu, a ukoliko i to nedostaje, onda čitaonicama u svakom slučaju osigurati potrebna sredstva od strane narodnih odbora općina i kotara.

Ima pojava koje zabrinjavaju. Tako, na primjer, u nekim selima čitaonice ne rade, jer su njihove prostorije upotrebljene za skladišta ili gostionice poljoprivrednih

zadruga. Premda bi organizacije Socijalističkog saveza morale voditi brigu o tome da postojeće čitaonice što uspješnije djeluju, kao i da otvaraju nove, ipak se nisu potrudile da spriječe nerazumno zatvaranje izvjesnih čitaonica. Međutim, primjer općine Skradin ohrabruje. Tamo se organizacija Socijalističkog saveza pobrinula da Narodni odbor općine naredi poljoprivrednim zadrugama da isprazni prostorije čitaonica, kako bi one mogle da posluže namjenjenoj svrsi.

Između ostalog, na plenumu je konstatirano da o kadrovima uvelike ovisi uspješnije djelovanje organizacija Socijalističkog saveza i upravo zbog toga je predloženo, da Kotarski odbor Socijalističkog saveza posveti ozbiljnu brigu izgradnji kadrova na terenu. U tome bi veliku pomoć mogle pružiti Komisije za ideološko-politički rad.

Primjećeno je da i sam Kotarski odbor Socijalističkog saveza ne raspravlja uvijek ona pitanja koja bi bila od interesa za radne ljude na terenu. Svakako bi bilo korisno da se na plenumu iznose i privredna pitanja.

Na kraju je drug Pere Skarica pročitao pismo Glavnog odbora SSRN u vezi predstojećih godišnjih konferencija. Zaključeno je da se općinske godišnje konferencije kao i one osnovnih organizacija održe do kraja mjeseca ožujka u idućoj godini. Plenum je ovlastio sekretarijat da razradi pismo Glavnog odbora i da sa njegovim sadržajem upozna rukovodstva organizacija SSRN na terenu, kao i da izvrši pripreme u vezi godišnjih konferencija organizacija Socijalističkog saveza na našem kotaru.

Konferencija omladine gimnazije

Prošlih dana održana je u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća izvanredna konferencija omladine gimnazije. Njezin tok razlikovao se po mnogočemu od ostalih. Na dosadašnjim konferencijama gotovo uvijek bi dolazile do izražaja lične svade i neprijateljstvo. Međutim, ovog puta je to izostalo.

Nakon referata predsjednika Ante Romca, razvila se diskusija u kojoj su sudjelovali i daci i nastavnici. Raspravljalo se o svim onim problemima, koji su od interesa za organizaciju i donijeto je mnogo važnih odluka. Uspostavljen je kontakt sa nastavničkim zborom, a odlučeno je da se razvije što šira suradnja i pruži obostrana pomoć u rješavanju pojedinih pitanja. Po svojoj prilici više ne će biti nesporazuma i sporova kakvih je, ponekad, znalo biti u prošloj godini.

Uspostavljena je također i suradnja s učiteljskom školom, koje je u prošlim godinama nije bilo. S radosnom konstatacijom da smo pronašli put kojim zaista trebamo ići, nastojat ćemo da i dalje stičemo i jačamo drugarske odnose koji su, pored ostalog, važni za suradnju i napredak.

V. Gladović

Društveni plan za iduću godinu

Ovih dana je Šavezno izvršno vijeće podnijelo Narodnoj skupštini prijedlog društvenog plana za iduću godinu. Njegova glavna i osnovna postavka je znatan daljnji porast proizvodnje, kako industrijske tako i poljoprivredne. Za povećanje industrijske proizvodnje od 14 posto — koliko plan predviđa — postoje realni uvjeti: puštanje u pogon većeg broja novih objekata, očekuje se bolje korištenje postojećih kapaciteta, zatim, naša industrija, je osvojila niz novih proizvoda i t. d. Sve će to, uz izvjesne mjere (redovno snabdijevanje sirovinama po stabilnim tečajevima, stabilizacija izvoza i t. d.), omogućiti predviđeni porast proizvodnje u industriji.

Isto tako, s obzirom na to, da će se poduzeti niz mjera za unapređenje poljoprivrede, može se očekivati izvjestan porast poljoprivredne proizvodnje u odnosu na posljednji prosjek, a znatno veća proizvodnja nego u ovoj godini, s obzirom da je ova godina bila nerodna. Ovo naravno pod uvjetom, da klimatski uvjeti budu normalni.

Povećanje proizvodnje pozitivno će se odraziti na cio naš privredni život. Ono će, na prvom mjestu, omogućiti to, da se većim izvozom ublaži deficit u našoj platnoj bilanci, koji teško opterećuje privredu. (Dok plan predviđa povećanje priliva deviznih sredstava za oko 9 posto, dotle će se ograničenjem uvoza i odlaganjem srednjoročnih dugova naša plaćanja u inozemstvu smanjiti za oko šest posto). S druge strane, veća proizvodnja služit će kao baza za daljnje unapređivanje privrede i poboljšanje standarda života. Povećanje industrijske proizvodnje neposredno vodi poboljšanju standarda, jer se u prvom redu radi o porastu proizvodnje robe za široku potrošnju.

Drugu bitnu karakteristiku društvenog plana predstavljaju izvjesne izmjene u raspodjeli nacionalnog dohotka.

Plan unosi izvjesne izmjene u našoj investicionoj politici. U odnosu na ovu godinu izmijenit će se i opseg investicija i njihova struktura. Izvjesnim smanjenjem opsega investicija ide se za tim, da se njihov nivo uskladi sa našim materijalnim mogućnostima, kako pretjerana potražnja investicionog materijala ne bi remetila stabilizaciju tržišta

(predviđeno je smanjenje ukupnih investicija na društvenom sektoru za oko sedam posto). S druge strane, osjetno smanjenje učešća industrije u ukupnim investicijama znači zapravo drukčiju raspodjelu sredstava, omogućava veće ulaganje u poljoprivredu, transport, stambenu izgradnju i druge objekte društvenog standarda, kao i osnivanje rezervnih fondova. Veća promjena u strukturi investicija nego što je u planu predviđena nije se mogla postići zbog toga, što i u idućoj godini predstoje ulaganja u nedovršene objekte osnovne investicione izgradnje. Njihovim dovršenjem bit će u idućim godinama omogućene još značajnije promjene u strukturi investicija, što će doći do izražaja već u 1956. godini.

Porast proizvodnje u prerađivačkoj industriji omogućava povećanje fondova robe za široku potrošnju za oko 15 posto. Ako se ostvare ostale pretpostavke plana a to su: povećanje proiz-

vodnje robe za široku potrošnju, predviđen uvoz i stabilizacija cijena — može se očekivati, da će se lična potrošnja po stanovniku u idućoj godini povećati, i to industrijskih proizvoda za oko 12 posto, a poljoprivrednih oko 8 posto. To znači da bi se, uz usporedno povećanje plaća i zarada za 9 do 10 posto, iduće godine toliko povećao životni standard.

Kao što se vidi, u društvenom planu za iduću godinu dolazi do jačeg izražaja orijentacija na postepeno podizanje standarda života, što je omogućeno dosadašnjim ekonomskim razvojem i usponom naše privrede. Razumljivo je, da u idućoj godini ta politika još ne će doći do punog izražaja, zbog izuzetnih prilika u kojima se nalazi naša privreda (posljedice suše, koje će se djelomično prenijeti i na iduću godinu, deficit u platnoj bilanci nedovršeni ključni objekti), ali, u slijedećim godinama može se očekivati, da će se, prilikom raz-

(Nastavak na 2. strani)

Plenum Centralnog vijeća SSJ

Raspravljano o obrazovanju radnika

U Beogradu je prošlih dana održan plenum Centralnog vijeća Saveza sindikata Jugoslavije na kojem se, između ostalog, raspravljalo o problemima obrazovanja radnika. Istaknuto je da kod radnih ljudi postoji velik interes za učenje odnosno za vlastito usavršavanje, no često se nije moglo udovoljiti njihovoj želji zbog pomanjkanja prikladnog prostora. U vezi sa radničkim obrazovanjem bit će potrebno osnivati općeobrazovne škole i akademije. No sve to ne će biti dovoljno, već će se morati povesti računa o dopunskom obrazovanju radnika koje će im najefikasnije moći da pruži radnička kulturno-prosvjetna društva, biblioteke, radnička sveučilišta i tome slično.

Na plenumu je bilo mnogo govora o tome, kako osigurati potrebna materijalna sredstva koja iziskuje radničko obrazovanje. Odlučeno je da predsjedništvo Centralnog vijeća u zajednici sa Saveznim izvršnim vijećem i odborima za privredu oba Vijeća, nađe pogodnu formu kako da se osiguraju ta sredstva. Plenum je osim toga, ovlada-

stio predsjedništvo da na osnovu referata i diskusije o pitanjima radničkog obrazovanja donese konkretne zaključke. Bilo je govora i o platnom sistemu. Naglašeno je da dosadašnji prijedlozi i diskusije nisu mogle da posluže za prihvaćanje jednog konkretnog rješenja. Zbog toga je zadatak sindikata da u idućoj godini još ozbiljnije nastave razradom platnog sistema kako bi on dobio svoj konačni oblik.

Odlučeno je, između ostalog, da se III. kongres Saveza sindikata Jugoslavije održi iduće godine u Sarajevu i to između 25. travnja i 10. svibnja. Izabrane su i komisije koje će pripremiti materijale za kongres. Komisije su slijedeće: za platni sistem, stručno uzdizanje, životni standard i probleme higijensko-tehničke zaštite, zatim za pitanja radničkog i društvenog samoupravljanja, za socijalno osiguranje i zdravstvenu zaštitu te komisija za kulturno-prosvjetni rad.

Plenum je jednoglasno odlučio da se kotarske sindikalne organizacije Kopra i Buja prime u Savez sindikata Jugoslavije.

Sjednica NO-a gradske općine

Osnovane nove radionice - Smijenjen direktor „Izgradnje“

Na nedavno održanoj XXIV. sjednici Narodnog odbora gradske općine izglasano je nekoliko značajnih odluka. Između ostalog, donesena je odluka o izmjeni budžeta za 1954. godinu, zatim rješenja o osnivanju bravarsko-vodoinstalaterske, elektro-instalaterske i radio-elektroinstalaterske radnje. Također je prihvaćeno rješenje o izdvajanju kavane „Medulje“ iz ugostiteljskog poduzeća „Jadrija“, s tim, da ona počne djelovati kao samostalna ugostiteljska radnja.

Na sjednici je također raspravljano i prijedlog rješenja o smjenjivanju direktora građevnog poduzeća „Izgradnja“ ing. Jakova Despota. Poslije dosta žive rasprave u kojoj je sudjelovalo nekoliko odbornika ustanovljeno je, da se direktor poduzeća „Izgradnja“ u upravljanju poduzećem nije pridržavao zakonskih propisa, već je postupao suprotno. Tako je utvrđeno da je, između ostalog, nepravilno trošenje obrtnih sredstava za investicione radove dovalo poduzeće u veoma tešku financijsku situaciju. U raspravi je sudjelovao i

direktor poduzeća „Izgradnja“ ing. Jakov Despot koji je ujedno i odbornik. On je priznao da snosi krivicu za nenamjensko trošenje sredstava te iznio primjere sličnih prekršaja kod drugih poduzeća. On smatra da rješenje greške nisu takove naravi pa da je moralo zbog njih doći do njegova smjenjivanja sa dužnosti direktora, već da ga se, naprotiv, moglo novčano kazniti. On je također tražio da se predloženo rješenje izmijeni i stilizira tako, da se direktor „Izgradnje“ razrješava dužnosti zbog bolesti.

Odbornici se nisu složili sa mišljenjem ing. Despota, već su opravdano stali na stanovište da je za stanje u poduzeću odgovoran direktor, pa su sa 29 i dva uzdržana glasa prihvatili rješenje o njegovom smjenjivanju sa dužnosti.

Jednoglasno je usvojen prijedlog da Savjet za privredu ispita mogućnost saniranja stanja u poduzeću „Izgradnja“ i da o tome pripremi izvještaj za narednu sjednicu.

Pripreme za proslavu Dana JNA

I ove godine bit će svečano proslavljen Dan Jugoslavenske narodne armije, a osobito u garnizonima kako u Šibeniku tako i u kotaru. Osim priredaba kulturno-prosvjetnog karaktera, bit će također upriličena razna sportska natjecanja. Već ovog tjedna održat će se u svim osnovnim

organizacijama Socijalističkog saveza prigodna predavanja, a uoči Dana Armije, 21. o. mj. održat će se u Narodnom kazalištu svečana priredba na kojoj će sudjelovati pripadnici JRM, zatim pitomci dječjeg doma „Petar Grubišić“, članovi Narodnog kazališta i RKUD „Kolo“.

Mjere za unapređenje poljoprivredne proizvodnje

Posljednjih dana privredni savjet Narodnog odbora kotara Sibenik, uz suradnju poljoprivrednih stručnjaka, raspravljao je o nizu akcija i mjera, koje se poduzimaju i koje će biti poduzete na unapređenju poljoprivredne proizvodnje.

Poljoprivredna proizvodnja našeg područja, po svojim proizvodnim kapacitetima, a i po proizvodnim specifičnostima zauzima poseban položaj, ne samo u okviru dalmatinskog pojasa, nego uopće u proizvodnim odnosima u zemlji, jer obzirom na površine pod vinogradima, proizvodnost vina, broj rodnih maslina i na količinu proizvedenog ulja, najjače je proizvođačko područje u zemlji. Po broju i po proizvodnosti drugog voća, u prvom redu na badem i višnje, nalazi se također među najvećim proizvođačima.

Moguće povećanje proizvodnosti na postojećim kapacitetima i široka mogućnost proširenja proizvodnje na novim površinama, bio je predmet razmatranja.

Iako po površinama i po broju nasada kao i po postojećoj proizvodnji u spomenutim granama naše područje predstavlja najveći proizvodni rejon, ipak prinosi po stablu ili na jedinici površine, ne dostižu ni srednju količinu rentabilnog uzgoja. Tako na pr. 1 hektar vinograda u našem srednjem prosjeku iznosi oko 25 kvintala grožđa, a prosjek uroda maslina po stablu 7 kilograma, jednaki prosjek je i kod drugog voća, međutim, srednje rentabilan uzgoj na 1 hektar vinograda treba da dostiže najmanje 50 kvintala grožđa, a u rod maslina ili drugog voća, osim što treba da bude redovan, u srednje godišnjem urodu treba da iznosi 20 kilograma.

Osim nedovoljne rodosti, prerada proizvoda predstavlja akutan problem, jer radi primitivne prerade godišnje se redovito gube ogramne vrijednosti. Kod prerade grožđa utvrđeno je, da se gube 30%, od sveukupnog uroda, a kod prerade maslina gubici godišnje iznose oko 100 milijuna dinara. U većem ili manjem omjeru pokazuju se gubici na preradi smokava ili drugog voća.

U općoj ekonomici privrediva-

nja našeg izrazito poljoprivrednog područja, takovo stanje, ne samo da neposredno smanjuje prinode proizvođača, nego demotivativno djeluje na opće unapređenje poljoprivredne proizvodnje.

Nadalje, u dostizavanju i premašivanju predratnih proizvodnih koncina, osim podizanja produktivnosti na postojećim površinama, primjenom suvremenije agrotehnike u obradi i tehnologije u preradi, treba pristupiti osvajanju podzemnih, a do sada slabo produktivnih ili neproduktivnih površina na kršu.

Ogromna golet krša, koja površinski predstavlja daleko pretežan dio kotara, u priličnom dijelu takovih je osobina, da lako i brzo može postati izvor novih prihoda. Jer, površine blagobitne krša na čitavom prostoru kotara su upravo najpogodnija osnova na kojoj će uspjeti koštunjačivo voće.

Na rješavanju tih problema, kao preduvjet se postavilo pitanje osposobljavanja kadra, koji će biti u stanju na terenu da provedu mjere, potrebne na općem unapređenju poljoprivrede.

U tom smislu, donijeta je odluka, a i za to su osigurana sredstva, da se ove godine u Siskradu održi dvomjesečni poljoprivredni tečaj, na kojem će tečajnici biti upoznati s osnovnim znanjima potrebnim za pravilan rad u glavnim granama poljoprivredne proizvodnje i prerade.

Poljoprivredne zadruge, sa svog područja izabrat će najvrednije i najnaprednije poljoprivrednike i uputiti ih na tečaj. Poljoprivredne zadruge u izboru treba da budu savjesne, da izbor pade na one drugove, koji će sa puno ozbiljnosti pristupiti obuci, koji će sa stečenim znanjem biti sposobni, u prvom redu da svoje posjede učine primjernim, a savjetom da koriste drugima.

Predviđa se da će prvom tečaju prisustvovati oko 40 polaznika. S održavanjem tečaja nastaviti će se kad vrijeme i mogućnosti budu dozvoljavale, ali u svakom slučaju barem jednom godišnje.

Održavanje takovih tečajeva pridonijet će brzom likvidiranju

naslijedene primitivnosti i neupučenosti u poljoprivredi.

Privredni savjet, dalje, razmotrio je i pitanje formiranja poljoprivrednog fonda, kao materijalne osnove za samostalno poljoprivredno proizvodnje. Poljoprivredni fond, prema zamisli Savjeta treba da bude sredstvo preko koga će se financirati niz mjera za veću i kvalitetniju proizvodnju, zahvacajući niz akcija, kao poljoprivredne izložbe, razne druge akcije iz poljoprivredne propagande, tečajeva, predavanja i t. d., a predviđene su i nagrade dobrim poljoprivrednicima, koji će na svom posjedu, bilo u pogledu kvalitete ili kvantitativno povećati proizvodnju. Na pr. vinogradar, koji na svom posjedu bude htio da podigne suvremeni vinograd ili voćnjak (način sadnje i uzgoj najbolja vrst nasada), bit će nagrađen sadnicama ili sredstvima za postavljanje armature u vinogradu, gnojem, sredstvima za zaštitu i t. d. ili poljoprivrednik koji, na svom posjedu zauzimanjem ili primjenom dobre agrotehnike podigne prinose ili dobrim uzgojem i timarenjem podigne proizvodnost svoje stoke, bit će nagrađen poljoprivrednim strojem ili kvalitetnim rasplodnjakom.

Poljoprivredni fond u 1955. godini bit će formiran od dijela dobiti poljoprivrednih organizacija, iz budžetskih sredstava, iz raznih doprinosa, a predviđa se da će iznositi oko 10 milijuna dinara.

Opća investiciona sredstva, koja se budu nalazila na raspolaganju Narodnom odboru kotara, u godini 1955. bit će više korištena na unapređenju poljoprivrede. Predviđeno je, da će se iz tih sredstava utrošiti zamašan iznos na proširenju rasadničke proizvodnje, prvenstveno na proizvodnju maslinskog rasada i drugog voća. U tom pravcu, proširuje se rasadnik na poljoprivrednom dobru Zažvić za 6 hektara, a podignut će se novi na 5 hektara, za proizvodnju rasada maslina. Tako će usporedno sa širokom akcijom na sadnji novih stabala voća biti osigurane i voćne sadnice uz veoma povoljnu cijenu, jer će troškovi proizvodnje biti regresirani sredstvima iz investicionog fonda.

Iz investicionog fonda bit će također održavana pripisna stanica, čiji će rasplodnjaci biti locirani na nekoliko proizvodnih rejonata tako, da će rasplodni bikovi, ovnovi, nerastovi i vremenito opasivanja biti smješteni u odgovarajućim stočnim centrima, i tako biti na dohvat, što do sada nije bio slučaj.

Odlučeno je iz investicionog fonda nabaviti 150 rasplodnih ovnova, kvalitetnog soja, koji odgovaraju našem uzgoju. Ovi će ovnovi bez naknade biti zamjenjivani sa postojećim, koji su redovito slabe kvalitete, u većim stadima kod zadruga i privatnika.

Radi boljeg timarenja stoke, popraviti će se i izgraditi nova pojilišta za stoku.

Na osvajanje goleti krša, bit će o. g. investirano iz kredita 7 milijuna dinara, sa kojim sredstvima se već sada podiže 220 hektara novih nasada badema i maslina, a slijedeće godine u tu svrhu predviđa se utrošiti daljnjih 15 milijuna dinara.

Razrađen je investicioni program za podizanje moderne uljarne u Murteru, poduzeta je akcija radi osiguranja deviza u tu svrhu, a postojeći strojevi bit će postavljeni u ona maslinjska područja, koja do sada nisu imala uljarne. Razrađuje se program i razmatra mogućnost podizanja modernog vinskog podruma u Sibeniku sa najmodernijim uređajima za preradu i stabilizaciju tipskih vina. Ujedno se razma-

Dvije nove premijere u našem kazalištu

U četvrtak 16. o. m. premijerom komedije »Poziv u dvorac« naše će kazalište izvesti prvi puta dramsko djelo od velikog suvremenog francuskog pisca Jeana Anouilha.

Svakako je to poslije »Volpona« u ovoj sezoni drugi veliki napor našeg ansambla u želji da šibenskoj publici pruži mogućnost da, pored lakših djela, povremeno vidi i ona prvorazredna pisaca svjetske literature. Kada sam već spomenuo riječ »napor«, onda moram dodati i to da je umjetničko stvaranje više spojeno sa bolom i neugodnostima nego nekim ugodnim momentima. Zato, kada spominjem napore našeg kazališta, koje se bori neprekidno s najosnovnijim materijalnim teškoćama, onda mislim i na onu satisfakciju svakog pojedinog dramskog umjetnika koju dobiva onim momentom, kada mu se pruži prilika da igra u djelima velikih dramskih pisaca, tim više, što svoje napore ulaže u kreiranje likova koji su neiscrpnim rezervuari raznih misli i osjećanja.

Umjetnost je oduvijek bila i bit će realizacija ljudskih sposobnosti i saznavanja i otkrivanja suštine života. Ona je nastala iz naših osjećanja i iskustava i omogućuje nam da upoznamo sa-

mi sebe. Nije svako djelo dramske literature u mogućnosti da vrši tu veliku misiju umjetnosti. Prava kazališna publika — publika koja je dorasla da doživi i shvati vrijednost jedne umjetnine, osjeća se sasvim drukčije poslije jedne vrijedne i velike predstave, koja ju je ispunila plemenitim i velikim osjećanjima, nego kad je prosjedila veče u površnom i trenutnom zabavljanju, koje je bilo sastavljeno od plitkih efekata da bi golicalo one najniže instinkte u čovjeku.

Suvremenu francusku dramatičku u svijetu zastupaju danas tri velika dramska pisca svjetskog glasa: Armand Salacrou, Jean Paul Sartre i Jean Anouilh. Salacrou je rođen 1899. u Rouenu, dok su Sartre i Anouilh Parizani i to prvi rođen 1905. a drugi 1910. godine. Ta drska i ne sveta trojica suvremene francuske dramatičke danas časno nastavlja tradiciju koju ima francuska građanska konverzaciona dramatika u svjetskom kazalištu od druge polovine XIX. stoljeća. Svaki od njih zastupa pravac i trudi se da čim vjernije ocrtava današnje stanje demoraliziranog, besperspektivnog gledanja i pesimističkog raspoloženja umirućeg buržoaskog društva.

Salacrou je više etik nego filo-

zof, dok je Sartre u svojoj dramati »Đavo i dragi bog« stvorio jednu od najinteresantnijih filozofskih drama našeg vremena. Kao i G. B. Shaw, u svojoj duhovitoj komediji »Čovjek i nadčovjek« napisanoj u vremenu modernog ničeanstva, ženske emancipacije i donjuanstva, Sartre je u tom dramskom djelu prikazao borbu između ateizma i teizma i crkvene hijerarhije. I dejna dramatika je ujedno i velika tradicija francuske dramatičke koju je preuzeo Ibsen, a poslije njega Shaw. U toj tradiciji su mnogi pisci u svijetu našli svijetlih pobuda za svoje stvaranje na polju dramske literature.

Anouilh je od te trojice najpopularniji kod širokih masa kazališne publike. Svakako već i zbog toga, što njegova dramatika ne zahtijeva od gledaoca toliko misaono duhovnog napora, kao idejno filozofska djela Sartrea i Salacroua. Anouilh se sa problemima poigrava da bi u svojim djelima kazao publici da je život vrlo složena i komplikacija stvar i da nije dobro udarati glavom o zid. Njegov multimilijuner Messerschmann u »Poziv u dvorac« dolazi do spoznaje »da su svi ljudi sami na svijetu

(Nastavak na 4. strani)

PISMA GRADANA

Postupak koji treba najoštrije osuditi

3. o. m. moja žena je teško oboljela (osjećala je teške bolove u želucu), te sam sutradan od Doma narodnog zdravlja tražio da mi se dodijeli sanitarna kola, kako bi ženu doveo u Sibenik na liječnički pregled. Istog dana dobio sam kola i u 13.30 sati bio sam već kod dežurne liječnice dra. Valesa u Općoj bolnici u Sibeniku. Ona je po mom dolasku odmah izjavila: »Evo teških bolesnika za koje treba pronaći nova odjeljenja«. Po izvršenom površnom pregledu izjavila je, da moja žena nije teško bolesna, da nije za bolnicu, a ujedno da u njoj nema mjesta, te me je uputila ginekologu dru. Cukrovu, koji se nalazio kod kuće.

Dr. Cukrov je odmah došao u bolnicu, te je nakon izvršenog pregleda ustanovio, da ona nije za ginekološko odjeljenje. Međutim, kako bolovi i grčevi nisu popuštali, uputio sam se liječniku Tvornice lakih metala »Boris Kidrič« dru. Zoriću, koji je na poziv odmah došao u Dom narodnog zdravlja i izvršivši pregled, dao bolesnici uputnicu da je se smjesti u bolnicu. S navedenom uputnicom ženu sam ponovo doveo u bolnicu. Kako dežurna liječnica nije bilo, dežurna sestra nazvala ju je telefonom, rekavši joj da je moja žena ponovo došla, ali ovog puta s uputnicom. Na to je dežurna liječnica dr. Vales odgovorila da

u bolnicu nema mjesta, da moja žena nije teško bolesna i da prema tome nema potrebe da je se smjesti u bolnicu. Kako moja žena nije mogla više hodati, jer su bolovi bili teški, bio sam prisiljen da je odvedem kod jedne poznate obitelji u Sibeniku, gdje sam je smjestio. Istog dana navečer bolovi su bili sve jači, te je pozvan dr. Zorić, koji joj je dao lijekove za ublaženje bolova, kazavši pritom da je treba odmah uputiti u bolnicu.

Cijelu noć bolovi nisu prestajali, te sam sutradan 5. o. m. ponovo otišao u bolnicu s namjerom da mi ženu konačno prime. Prijavio sam se dežurnom liječniku, kojemu do danas nisam mogao saznati ime. Ovaj je odmah izjavio da u bolnici nema mjesta, a na moje uporno traženje odgovorio: »Ako budete još govorili otići ću van, mjesta ima samo u ludnici«. Zatim me je uputio dru. Zaninoviću, koji je izjavio da mjesta nema, da dodemo sutra ujutro, kada će je primiti. Međutim, sutradan 6. o. m. u 5.30 sati ujutro moja žena je preminula poslije teških bolova.

Nakon izvršene obdukcije ustanovljen je zapletaj crijeva, a po stručnoj komisiji je utvrđeno, da od toga nije trebala umrijeti.

Ovaj nemili slučaj predao sam Javnom tužilaštvu koje je povelio izvide.

Tome Troškot

100 dinara „kaucije“ na Perkoviću

O željezničkoj stanici Perković bilo je pisano na stranicama »Sibenski lista« više puta. Među napisima kojih se sjećam nije bilo pohvalnih. Oni su, međutim, uglavnom raspravljali o prometnim problemima. Ovaj put nije riječ o dobroj ili slaboj vezi sa Sibenikom, nego o nečem drugom ne manje važnom.

Riječ je o »poslovanju« gostioničara u zgradi željezničke stanice. O tome bi se, kad bi se pokušalo, moglo mnogo više saznati nego što smijeno iznijeti u ovom kratkom natpisu. Trebalo bi se ozbiljnije pozabaviti s tim, a mi želimo ispričati o karakterističnom detalju poslovanja te ugostiteljske radnje.

Svatko tko ponekad putuje vjerujemo da zna, kako se često zaboravljaju na put ponijeti neke potrebne sitnice. Najčešće se tra mogućnost podizanja dva manja podruma u unutrašnjosti kotara.

Sve te mjere, koje su već poduzete ili koje će se poduzimati u narednoj godini, otvaraju perspektivu punog razvoja poljoprivrede u našem kotaru, a po ostvarenju perspektivnog plana razvoja, ta će realizacija predstavljati osnovu za daljnje mjere.

zaboravljaju ponijeti boce za vodu.

Za tu zaboravljivost putnika naši (sa Perkovića) gostioničari dobro znaju i kod njih se u svakom doba mogu dobiti prazne flaše. To je, moralno priznati, dobro. Ali, nažalost, ono što slijedi, ne bi se moglo reći da je tako.

Ako zatražite jednu bocu možete je dobiti uplatite li 100 dinara »kaucije«. Ni to još ne izgleda crno, iako je 100 dinara kaucije za jednu praznu bocu mnogo. Ali ako se putnik do par dana vrati, i zatraži svoju kauciju, ne će je lako dobiti, jer gostioničari nisu takva što predvidjeli. Oni računaju, da će putnik »otići svojim putem«, da se nikad više ne će pred njima pojaviti, osim možda, da opet zamoli za novu bocu uz novu kauciju, zaboravivši ponovo od kuće ponijeti tu putnu potrepsinu.

Takav se slučaj dogodio unatrag nekoliko dana jednom iz naše grupe invalida sportista na putu u Zagreb. Na povratku, u Perkoviću ponudeno mu je 50 umjesto 100 dinara koliko je, kad je pošao na put, položio.

O kakvom se »poslovanju« radi, svakom je, nadam se, jasno, a budućim putnicima želimo da ne budu zaboravljivi kad putuju preko Perkovića.

Grupa RVI sportista iz Sibenika

Na kilometre...

Zelim staviti jednu primjedbu na postojeće saobraćajne znakove u našem gradu. Sve postavljene table u gradu označuju također i udaljenost do Zagreba. Tako na onoj koja se nalazi u ul. Vladimira Nazora (kraj pošte) udaljenost do Zagreba označena je sa 357 km, u ul. Borisa Kidriča isto tako, dok je, pak, na tabli koja je postavljena nedaleko kioska na Poljani, označena udaljenost do Zagreba sa 380 km, dakle ništa manje nego puna 23 km razlike za istu relaciju. Smatram, da bi mjerodavni trebali to čim prije ispraviti.

B. Buneta

Društveni plan za iduću godinu

(Nastavak sa 1. strane)

spodjele dohotka, sve više sredstava ulagati u postepeno povećavanje standarda života.

Treća karakteristika društvenog plana je to, što on predviđa značajne mjere za stabilizaciju tržišta. To su: formiranje rezervnih novčanih fondova, koji bi se puštali u optjecaj samo kada je situacija na tržištu povoljna, uskladijavanje izvoza i stimulacije izvoznika s potrebama domaćeg tržišta i s politikom unutrašnjih cijena, osiguranje stabilnih tečajeva za izvoz sirovine i osnovnih pomoćnih materijala, korišćenje financijskih i bankovnih instrumenata za usmjeravanje kretanja na tržištu, izvjesno proširenje plafoniranja cijena nekih sirovina i t. d.

Sve ove mjere, premda neke od njih imaju ponešto i administrativno, nametnula je ovogodišnja praksa. Njihovo značenje nije potrebno naglašavati, kada se zna da svaki poremećaj na tržištu negativno utječe na kretanje cijele privrede, a posebno na životni standard, dovodeći istovremeno do poremećaja u raspodjeli. Zato je stabilno i sredeno tržište jedan od najvažnijih uvjeta za razvitak privrede, za ostvarenje svih predviđanja društvenog plana. Pritom, razumije se, ne treba izgubiti iz vida to, da nivo cijena ne će zavisiati samo od ovih mjera, već u prvom redu od ma-

terijalnih činilaca, od toga u kolikoj mjeri će se ostvariti ostale pretpostavke društvenog plana.

Značajnu karakteristiku društvenog plana predstavljaju i izmjene u sistemu raspodjele dobiti i formiranju fonda plaća. Predviđa se, kao osnovno, u sistemu plaća za iduću godinu, da se platni fond normira na bazi tarifnih pravilnika, koji odobravaju upravni odbori. U ovim tarifnim pravilnicima dolazi do izražaja stvarni radni učinak. Nivo platnog fonda, koji odgovara nivou predviđenom u tarifnom pravilniku i ostvarenom radnom učinku, ne podleže oporezivanju. Ostatak dohotka predstavlja dobit poduzeća, koju proporcionalno oporezuju federacije, dok preostali dio raspoređuju komuna i poduzeće.

Ovdje se išlo za tim, da se radnici i službenici što više zainteresiraju za produktivnost rada, od čega će zavisiati visina njihovih plaća i zarada. Produktivnost rada predstavlja osnovu razvika cijele privrede, pa je razumljivo, da je tom problemu poklonjena najveća pažnja. Praksa će pokazati u kolikoj mjeri se ovim prijedlogom rješava pitanje sistema plaća u privredi, iako se pouzdana može reći, da on predstavlja korak naprijed u odnosu na dosadašnji platni sistem, jer mnogo više vodi računa o produktivnosti rada. (»Borba«)

Šibenik kroz tjedan

g r a d s k e v i j e s t i

Sazvani zborovi birača

NARODNO SVEUČILIŠTE

U nedjelju 19. o. mj. u dvorani Mjesnog sindikalnog vijeća održat će dr. Bogomil Sasso predavanje pod naslovom: **Važnost očuvanja vida (trahom)**. Početak u 11 sati.

Narodno kazalište

Cetvrtak, 16. XII. — POZIV U DVORAC — premijera komedije od Jeana Annuilh-a.

Subota, 18. XII. — POZIV U DVORAC — komedija od Annuilh-a. Početak predstava u 20 sati.

Nedjelja, 19. XII. — DUGONJA, VIDONJA I TRBONJA — predstava za djecu. Početak u 10 sati.

CLIVIA — opereta od N. Doostal-a. Početak u 19.30 sati.

Kinematografi

TESLA: premijera američkog filma u bojama — CRVENI GUSAR — Dodatak: Filmske novosti br. 47. (do 16. XII.)

Premijera argentinskog filma — ZENA MORA — Dodatak: Filmske novosti br. 47. (17. do 23. XII.)

SLOBODA: premijera engleskog filma — BERLINSKA PRICA — (15.—20. XII.)

Premijera austrijske filmske komedije — NEZGODE LIJEPE IRENE. (21.—24. XII.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši II. narodna ljekarna — ulica Bratstva i Jedinstva.

IZ MATICNOG UREDA
ROBENI

Nikola, sin Bogdana i Milice Aleksa; Ante, sin Mijata i Ane rod. Ivanišević; Dušan, sin Nikole i Božene Jović; Zeljko i Zlatko, sinovi Mladenka i Ante Kulaš; Mirjana, kći Mile i Jelke Perica; Senka, kći Jure i Jelice Cuklin; Boris, sin Nuke i Katice Travčić i Marica, kći Ante i Marije Rak.

VJENČANI

Ljubić Drago, radnik — Samac Marija, domaćica; Raljević Zvonimir, t. mehaničar — Zorica Jelena, domaćica i Mitrović Predrag, vodnik JRM — Guzić Stojana, radnica.

UMRLI

Berović Šima, rod. Šćavina, stara 73 god.; Jušić Sime pok. Grge, star 72 god.; Ilić Kosovka rod. Vojnović, stara 38 god.; Jurčić Branko Petrov, star 1 god.; Vuković Bosiljka Savina, stara 7 god.; Paškvalin Sime, star 72 godine; Troškot Cvita rod. Troškot, stara 34 god.; Dobrijević Zeljko Jakovljević, star 1 god. i Triva Dimitrije pok. Krste, star 85 god.

JAVNA ZAHVALA

Prigodom smrti naše neprežaljive majke

TONE SPAHIJA

rod. Zaninović

zahvaljujemo na ukazanoj liječničkoj pomoći dru. Mirku Zaninoviću i dru. Oskaru Lučevu, kao i bolničkom osoblju.

Takoder dugujemo toplu zahvalnost glazbi JRM na ukazanim počastima u toku pogreba, zatim Gradskom odboru Saveza boraca NOR-a i SSRN, te ostalim društvenim organizacijama, kao i svim drugovima i drugaricama sa bloka Crnica.

Ožalošćene kćeri
Dragica i Senka

MALI OGLASNIK

ZAMJENA STANA. Mijenjam trosobni udobni stan sa terasom i dvorištem u Šibeniku za sličan ili dvosobni stan u Zadru. — Uputiti u ul. Matije Gupca br. 7.

ZAMJENA STANA. Mijenjam jednosobni stan (sa zajedničkom kuhinjom), soba veličine 6x4 m, u Splitu za sličan u Šibeniku. Obratiti se na adresu: Huljev Križan, Split, Rade Končara 36/II.

Za proširenje dječjeg
odjeljenja šibenske bolnice

Razgovor našeg suradnika sa drom. Simovićem

Naš suradnik nedavno je posjetio šefa dječjeg odjeljenja Opće bolnice u Šibeniku dra. Nika Simovića s kojim je vodio razgovor o sadašnjem stanju i o onim problemima odjeljenja, koji zahtijevaju što hitnije rješenje. Dr. Simović se rado odazvao da iznese ono što smatra najneophodnijim.

Druže doktore, molim Vas da mi ukratko kažete, kakav je rad na Vašem odjelu te ima li dosta bolesne djece?

U bivšoj Jugoslaviji nije bilo dječjeg odjeljenja u šibenskoj bolnici, već sam ga ja osnovao 1945. godine na inicijativu i uz pomoć tadašnjeg NOO-a Šibenik. U ovih deset godina nakon oslobođenja prošlo je kroz ovaj odjel oko 9000 bolesne djece, u starosti do 14. godine. U tom razdoblju broj djece je iz godine u godinu stalno rastao. Dok se 1945. na liječenju nalazilo 456, a 1946.

Šibenik — Bolnica

godine 557, dotle će se do kraja ove godine taj broj popeti na otprilike 1350 bolesne djece i dojenčadi, ne računajući u taj broj 250 do 300 majki, koje također ostanu na odjelu radi dojenja svog bolesnog djeteta.

Rad na odjelu odvija se redovito i uvjeren sam po najnovijim principima suvremene medicine.

Koji je uzrok stalnom porastu oboljevanja?

U prvom redu povećanje industrije i adekvatan priliv stanovništva u Šibeniku odrazio se i na to područje zdravstvene zaštite. Ako još imamo u vidu da ovom odjeljenju gravitiraju otoci, te veći dio Sjeverne Dalmacije a također i neki dijelovi Like i Bosne, onda je taj porast potpuno opravdan. Vjerojatno jednim dijelom uzrokuju i stambene prilike pojedinaca, a ponekad, i prevelika zaposlenost majki.

JAVNA ZAHVALA

Ovim putem zahvaljujemo svim našim rođacima, prijateljima, poznanicima i susjedima, koji su nam povodom iznenadne smrti našeg neprežaljenog supruga i oca.

TRIVA K. DIMITRIJE

pružili pomoć, izrazili saučestje u našoj prevelikoj tuzi i ispratili ga na posljednji počinak.

Naročito zahvaljujemo liječnicima dru. Mirku Zaninoviću i dru. Ivanu Gurduliću, koji su ga sa svojom liječničkom sposobnošću i naročitim zalaganjem liječili, a posebno dru. Gurduliću na njegovoj samoprijegornoj liječničkoj pomoći i u zadnjim časovima.

Još jednom svima od srca hvala.

Ožalošćena obitelj

Obzirom na to, da li sadašnja zgrada zadovoljava stvarnim potrebama odjeljenja?

Premda zgrada ima dovoljno zraka, sunca i svjetla, te iako je čistoća na zavidnoj visini — zahvaljujući velikoj poštivnosti i ljubavi prema djeci mog cjelokupnog osoblja (često puta kod dojenčadi, ponekad ljeti, i troje. Dalje. Nedostaje mnogo potrebnih nuzprostoriya, koje su veoma važne za jedan moderni i u današnjim higijenskim principima uređeni dječji odjel. Zgrada je građena od cementa bez posebnih izolacija i ventilacije, te je ljeti preveć velika vrućina, osobito za dojenčad koja dolaze u velikom broju radi ljetnih proljeva, i t. d. Zalosno je to, ali ovdje moram istaknuti, da su naše mlade — nadobudne — majke — zaboravile hraniti djecu na svojim prsima. Radi toga i one snose dobrim dijelom krivicu zbog ovako čestog oboljevanja. Sebi bi uštedile mnogo neprospavanih noći, a nama mnogo truda, muke i živaca.

Kako izgleda, Vi smatrate da bi trebalo podići novu zgradu za dječji odjel?

Naravno. Šibenik nije onaj stari već novi, pomladeni industrijski grad, sa svim svojstvima industrijskog bazena. Današnjih 57 kreveta trebalo bi povećati

Slab interes za koncerte

Ovih dana je održan treći iz ciklusa od šest koncerata u preplati, koje je organizirao SKPD u Šibeniku u zajednici sa koncertnom poslovnicom UMUH-a u Zagrebu.

U koncertima su sudjelovali poznati umjetnici iz Zagreba: Nada Pirnat i Alka Marković, soprani, Zorka Loos, Petar Dumitčić i Fredy Došek, klaviriste, Dragutin Berdardić, bas i Ivo Kviring, violinist. Oni su na koncertima izvodili djela klasičnoga i suvremenih majstora, domaćih i stranih. Svi koncerti, a naročito posljednji (Marković-Došek), bili su na priličnoj umjetničkoj visini.

Nesumnjivo je, da su ti koncerti važan doprinos vrlo oskudnom muzičkom životu u našem gradu. Međutim, ne bismo mogli reći da oni ispunjavaju svoj glavni zadatak, tj. približavanje muzičke umjetnosti širokim slojevima, sve dok istima prisustvuje svega 100—150 osoba, kako je to bilo na dosad održanim koncertima. Činjenica je da takvi koncerti nailaze na vrlo slab interes kod onih kojima su prvenstveno namijenjeni, da postoji izvjesna obojnost prema njima. Mnogi misle da su oni savršena prilika za dosadu i zijevanje. Ali činjenica je i to, da takav stav proizlazi uglavnom iz neprijed stvorenog mišljenja o njima, a da se nije niti jedamput pokušalo prisustvovati jednom takvom koncertu. Ona malobrojna prisutna publika na njima se nesumnjivo prijatno osjećala i sigurno je da svako prisustvovalje koncertu smatra dobrotkom za ličnu kulturu. Svakako da je naše građanstvo i prilično nenaviklo na takove koncerte, jer je muzički život dosad bio toliko siromašan, da nije bilo prilike za stvaranje publike za koncerte

najmanje na 80 sa svim moderno uređenim prostorijama i nuzprostoriya.

Nailazite li na još neke teškoće?

Ima ih mnogo, ali uglavnom sam ipak zadovoljan. Sto se tiče hrane ona je veoma dobra. Osobitu brigu poklanjamo dojenčadi. Međutim, ne možemo se pohvaliti kvalitetom mlijeka i to je akutan problem. Cest je slučaj da ono dobivamo različite kvalitete, što nesumnjivo isporava brže ozdravljenje. Nije rijetka pojava da pojedino dojenče, koje se nalazi na putu potpunog ozdravljenja, uslijed toga ponovo se pokvari i onda smo prisiljeni da počnemo iznova liječenje. To nam u mnogočem koči naš rad. Već dugo vremena nastojim da sama bolnica ima svoje mlijeko ili da ga dobije sa jednog državnog dobra, kako bi bili sigurni da je ono zdravo, čisto i higijenski muženo. Sada imamo izgleda sa državnog poljoprivrednog dobra Zažvič dobiti takovo mlijeko. To bi koristilo ne samo mojem odjelu nego također i kirurgiji, interni, ginekologiji, Tbc, zaraznom i t. d. Teški i operirani bolesnici to hitno trebaju, isto kao i dojenčad. To je jedan od vrlo važnih problema naše bolnice i uvjeren sam da će u najskorije vrijeme biti povoljno riješeno.

Lijepo Vam hvala na brizi koju ste pokazali za našu djecu. Moje je uvjerenje da industrijski bazen Šibenika treba bezuvjetno moderno i veće dječje odjeljenje.

Uspriko objektivnim teškoćama ovo odjeljenje je od svog osnivanja postiglo značajne uspehe na polju zdravstvene zaštite naše djece, što pored ostalih, velika zasluga pripada i nesobičnom zalaganju i sposobnosti dra. Simovića i njegovih suradnika.

J. J.

PROMET U ŠIBENSKOJ LUCI

Ovih dana isplovili su iz šibenske luke prekooceanski brodovi »Srbija« s teretom od 200 t feromangana, zatim brodovi panamske zastave »Fortuna« i »Mariasia« s teretom od ukupno 6720 t cinkovog koncentrata te »Kornat« s drvenom gradom. U luci se nalazi američki brodovi »Nordth port« i »Transpacific« koji istovaruju svaki po 10.000 t ugljena za koksiranje, zatim talijanski »Anita« koji krca 140 t piritu i 60 t magnezita, te »Sabac« koji krca 300 t pečenog magnezita i drvenu grad.

OBAVIJEST

Odbor za narodno prosvjeđivanje pri Savjetu za prosvjetu i kulturu NO-a gradske općine Šibenik, osniva tečajevu za opće obrazovanje naroda (uključivši i opismenjavanje). U programu su mnoge zanimljive teme iz suvremenog života, kao i zajedničko posjećivanje kina, kazališta, muzeja, izleti, upoznavanja prirode i t. d.

Zainteresirana lica mogu da se jave svakodnevno u Odjelu za prosvjetu i kulturu NO-a gradske općine Šibenik.

P A Z N J A

Vršim sve vrsti i popravki glasovira kao i akordiranje. Za ispravnost garantiram (posjedujem pohvale). Cijene solidne. Obratiti se u ulici Petra Grubišića 6.

U toku ovog tjedna bit će održani zborovi birača u svim izbornim jedinicama na području grada. Na tim zborovima analizirat će se sadašnje stanje zanatstva u gradu, a osim toga će se govoriti o primjeni u život donesenih odluka Narodnog odbora.

U četvrtak 16. o. mj. s početkom u 18,30 sati održat će se zborovi birača u osnovnim organizacijama SSRN Gorica, O-

bala, Dolac, Crnica, Varoš II., Plišac, Skopinac, Baldekin i Mandalina, dok će se za Varoš I. zbor održati u prostoriji »Tehnika«. Sutradan 17. o. mj. također u 18,30 sati održat će se zborovi birača u osnovnim organizacijama Grad (prostoriye SSRN Gorica), zatim Grada (prostoriye SSRN Varoš II.) i Subićevac (prostoriye »Tehnika«).

IZ SUDNICE

Osuđeni zbog uništavanja
ribe dinamitom . . .

Kotarski sud u Šibeniku osudio je 11. o. mj. Frana Jelusića Marinova iz Pirovca na šest mjeseci zatvora radi ubijanja ribe dinamitom na području Ribenskog jezera, dok je Josu Čubrića Stipina oslobodio od optužbe.

Papka kupio spomenuti sat i oslobodio od optužbe.

. . . i utaje 20 kg
mazivog ulja

Kotarski sud je osudio na 2 mjeseca zatvora Antu Kitarovića Spirina iz Šibenika zbog utaje 20 kg mazivog ulja, koje je bilo vlasništvo PBD »Val«.

. . . krađe
džepnog sata . . .

Papak Ante Josin iz Mravnaca i Marčić Paško Matin iz Lepenice odgovarali su pred Kotarskim sudom radi krađe džepnog sata, koja je izvršena u jednoj fotografskoj radnji u Šibeniku. Sud je Papak Antu osudio na 1 godinu dana zatvora, dok je Paška Marčića (koji je od

STRADAŃ OD KAPSULA

U subotu 11. o. mj. doveden je u šibensku bolnicu 8-godišnji Srećko Vodopija Petrov iz Murtera. Dječak je u blizini kuće našao jedan kapsul od vojničke puške, kojeg je stao tući tvrdim predmetom tako, da je ovaj eksplodirao, odnijevši mu šaku lijeve ruke.

IZ STAROGA ŠIBENIKA

Narodna straža 1848. godine

Ožujaska revolucija 1848. urodila je i u Šibeniku novinom: osnovana je Narodna straža, tebož kao narodna vojska, a stvarno kao zaštita starog poretka, preslikanog bojama »milostivo udijeljene ustavnosti«.

Prema Pravilniku šibenske Narodne straže, odobrenom od zardarske vlade 20. rujna 1848. pod Br. 14636/1538, koji se sastoji od 35 članova, ovaj je bio cilj da »brani ustavnog vladara, čuva ustav i zakone, uzdržava unutrašnji red i mir, štiti nezavisnost i cjelokupnost čitave države i da stoga odbija i svaki neprijateljski napadaj sa strane.« Straža je svoga glavnog rukovodioca imala u bečkom ministru policije, a poлагala je caru zakletvu vjernosti na ustav.

Na aktivnu službu u Straži bili su obavezni — osim svećenika, poreznika, aktivnih vojnika i pandura, državnih ili općinskih financijskih i policijskih stražara te fizički nesposobnih lica — svi građani od 19 do 50 godine života, ali ne i »pripadnici klase zanatskih pomoćnika, poslužnici u javnim uredima ili oni koji žive od nadnice«, ukoliko za nje nisu dali pismeni pristanak majstori zanata, odnosno glavari ureda. Kako vidimo, nije se željelo učestće radnika, revolucionarnog elementa, u Straži; oni su bivali bezmalo isključeni, poput lica koja su bila osuđena za nečasna djela.

Pravilnikom je bilo određeno da šibenska Narodna straža »za sada« imade 4 čete od po 122 čovjeka, pored oficira, podijeljene u 12 desetina. Svaka je četa imala po jednog kapetana i nadporučnika, po dva poručnika i narednika, 12 kapurala i 12 vicekapurala. U svakoj je desetini bilo 8 vojnika, 1 kapural i 1 vicekapural. Sve časti birane su većinom glasova od pripadnika pojedine čete.

Pravilnik je prvotno predviđao da komandanta Straže bira općinsko Vijeće skupa s oficirima, ali je vlada izmijenila odnosni član i odredila da komandanta postavlja car od trojice predloženih od Straže. Ovu trojicu birali su većinom glasova svi oficiri i jednak broj ostalih pripad-

nika Straže, po pola podoficira i vojnika.

Komandant je postavljao Stab Straže, u kome su, pored njega, bili: jedan kapetan auditor, jedan adjutant u činu nadporučnika, računovođa, adjutant na službi i zastavnik.

Pravilnikom je bilo predviđeno posebno Upravno vijeće Straže, kojemu je predsjednikom bio komandant, a prisjednicima: jedan općinski prisjednik ili vijećnik, kao član po pravu, te po jedan kapetan i nadporučnik, po dva poručnika, narednika i kapurala, biranih od pripadnika pojedine kategorije. Upravno se vijeće imalo starati za sve poslove koji nisu strogo vezani s komandom, tako na pr. sa pitanjima odjeće i naoružanja.

Komanda se imala vršiti na njemačkom. Straža je nosila oznake bijelo-crvene.

Šibenska Narodna straža imala je svoju posebnu glazbu: 1. lipnja 1848. 24 građana-glazbara potpisala su posebni Pravilnik ove. Jedan kapetan Straže bio je njezin komandant.

Komandantom Straže bio je Antun Banchetti, Tommaseov zet; komandantom glazbe Augustin Đadrov.

Straža je bila i ostala puka parada. Šibenčanin Zlatović, poznati povjesničar, koji ju je kao 17-godišnji momak upamtio, ostavio nam je o njoj i vremenu u kome je djelovala ovaj zapis u svojim rukopisnim »Uspomenama moga života«:

»O prevrtanijam godine 1848. ja ću malo što kazati i to samo koješto osobita, pošto je svega svagdje bilo. Propuštam dakle, proglašenje Ustava, veselja, ophode kokardom i barjacim, glazbom, vrevom: »Živio!« ovi i oni — toga je svagdje bilo; ne ću pominjati gradansku stražu, koju najvećim oduševljenjem započeo je prva gospoda, koja izneseše starinske sablje srebrom i zlatom okovane, dževerdare i dvojice izvezene; dok oni, brzo zadovoljeni vrevom i hodanjem i pod različitim izlicim se zavadiše, a sami težaci ostadoše, dokle i njima dosadi, pak se razmetnuci i jednak broj ostalih pripad-

B. D.

Divlja trgovina

Na svijetu postoje divlji brakovci, divlje životinje, divlja plemena, kao i mnogo toga još što se naziva divljim ili pak što miriše na divljinu. Eto na pr. i divlja trgovina, koju nazivamo i švercom. Zašto se ona naziva divljom, to nije teško pogoditi, pošto ljudi koji se njome bave, ne samo što nisu nikakovi trgovci od struke, niti su njihove radnje zakonski registrirane, nego su oni kao i nevjerni: čas se pojavu ovdje, čas ondje. Ali gdje god se ono pojavi svuda napravi štetu i zabunu.

Eto, o tim divljim trgovcima trebalo bi reći nekoliko riječi. Tko su oni i iz kakve sredine dolaze? Ima među njima i takvih, koji su se, tjerajući nuždom, prihvatili divlje trgovine. No takvih je vrlo malen broj. Mnogo je više onih, koji su itekako dobro situirani, koji imaju vlastite kuće, vrtove — i štošta drugo — a ipak se bave takvom trgovinom. Zašto to čine? Zato što se takvim poslom, takvom nezvoljenom trgovinom mnogo više zaradi, nego, recimo, kad bi bili zaposleni — negdje u tvornici, na gradilištu, na obali i t. d. Gledao sam jednoga od njih kako u roku od pola sata zaraduje pet do šest stotina dinara na jednom paru ponošenih cipela. Taj kupuje u trgovinama limene posude za mast, koje plaća 150 dinara komad, a prodaje ih 400 dinara po komadu. Ljudima su takve posude potrebne za smještaj ulja. Ali ti ljudi, uglavnom naši seljaci, ne mogu kupiti te »kante« u trgovinama, jer se ovi »divlji trgovci«, preko svojih veza i vezica, preko rodbine i poznanika, a često i sami lično, pojave navrijeme u trgovinama, i tako se, prije svih ostalih domognu tih »kanta«.

Pred tridesetak dana jedna seljakinja je donijela nekoliko kilograma oraha na tržnicu. Tražila je 110 dinara po kilogramu. Ja sam plaćao 100. Zena je već bila pristala da mi izvaga dva kilograma oraha po 100 dinara. Ali tada se umiješa jedan ženski divlji trgovac i plati po 105 dinara čitavu količinu oraha. Drugoga dana taj isti orah je na tržnici prodao po 140 dinara. Tako se događa i sa jajima, tukama, kupusom, ribom i t. d. Koliko puta smo imali prilike vidjeti da nam neki divlji trgovac — pred nosom — pokupi jaja po, recimo, 20 dinara komad, a ta ista jaja kupujemo kasnije po 25 dinara. Kokoši i tuku nose se, krišom u vrećama i »boršama« od kuće do kuće, ljudima, koji, iz bog zna kakvih razloga — ne bi htjeli da ih se vidi kako se hrane kokošjim i tučjim mesom. Staviše, ti divlji trgovci svojim mušterijama daju svoju robu i na kredit — do prve mjesecne plate. Daju im i u zamjenu za ponošenu odjeću, koju kasnije preprodaju, pa tako ostvaruju dobru zaradu na oba artikla. U tih divljih trgovaca uvijek će se naći par desetaka hiljada gotovine. Pomoći će oni čovjeku u nevolji. Počekati ga. Pridružiti mu. Takva trgovačka operacija je jednostavna, reklo bi se »tipična«. Ali taj, za kratko vrijeme uloženi novac, nosi trostruke kamate.

Medu tim divljim trgovcima ima i takvih pojedinaca koji kroz svoj čitav život ništa dru-

go nisu radili nego varali lakovjerne ljude, ničim se nisu bavili osim švercom i pljačkom. Da, pljačkom. Jer kad jedan, bilo koji, od tih pojedinaca kupi par tukaca za 1400 dinara, a u roku od jednog sata, ili jednoga dana, taj isti par tukaca proda za 2000 dinara, on postaje običan prevarant.

Ima još nešto što treba uočiti kod takvih divljih trgovaca. Njihovo držanje je takvo da čovjek, na prvi momenat, dobije utisak da ima posla sa teškim bolesnikom, nesposobnim za bilo kakav rad, koji je, ne svojom krivnjom osiromašio, spao, što no se kaže, na prosjački štap. Drugim riječima izgleda, kao da je on dao društvu ono što je mogao, a je svoj dio pošteno odradio, i sada kad je odnemogao, to društvo da ga se odreklo, prepustivši ga tako njegovoj nezavidnoj sudbini. To je psihološki momenat, kojim se ti ljudi služe kod masa. Svakako da takav momenat i »pali«, jer su naši radni ljudi, i te kako osjetljivi, kad imaju pred sobom »pregažena ljudska bića«.

Poneki od tih divljih trgovaca imaju nekoga iz obitelji i zaposlena: brata, ženu, sina, muža i t. d. Ovdje pada i dječiji dodatak, kao i ostale beneficije što su s time u vezi. Jer tko će, i na koji način, oporezovati njihovu zaradu kad je ona nevidljiva, i ako masna, i kad takva zarada nigdje nije registrirana? Ne. To nisu beznačajne stvari, niti su

to sitnice takve naravi, o kojima ne bi trebalo voditi računa. U stvari, ovdje se postavlja pitanje: Što radi Tržna inspekcija, kao i svi oni faktori koji su zaduženi za red na tržištu? Vide li oni ovu zbrku, ovo nagrdivanje grada, ovu krišom ostvarivanu zaradu? Naši proizvođači plaćaju porez na svaki proizvedeni artikl, na svaki hektolitar vina, radnici također, obrtnici isto tako. A oni, divlji trgovci nikome ništa ne plaćaju. A pored toga, uz njihove zarade, »kaplje« ukuču i dodatak na djecu. Osjeća li se potreba za njihovim uslugama, tada neka ih se snabdije sa obrtom. Neka se njihov rad temelji na zakonu. U obratnom slučaju — zabrana rada, jer postojanje tih divljih trgovaca psihološki negativno djeluje na sve naše ljude, koji pošteno zaraduju svoj kruh.

Za rasprodaju ponošene odjeće i obuće postoje staretinarnice. Ako je potrebno može se otvoriti i još jedna u blizini »pijace«, gdje se najviše i zadržavaju oni koji, uglavnom i kupuju takve ponošene stvari. Ne smijemo dozvoliti da ove »naše« pokretne, priljave dućane fotografiraju stranci, kao što se to događalo, da im se smiju i da ih koriste u propagandne svrhe protiv naše zemlje. A onima koji se bave tom divljom trgovinom preporučujemo, da se uhvate poštenog rada, da od tog rada i žive, a ne od prijevara i nabijanja cijena.

Gradanin

Dvije nove premijere u našem kazalištu

(Nastavak sa 2. strane)

i da nitko nikome ne može pomoći i da svatko može igrati samo svoju ulogu. Čovjek se sam rodi i sam umire. Messerschmann kaže da se sjeća »samo jedne prave radosti u životu, kad mu

OBOSTRANA KORIST

Literarna sekcija OKUD »Ruža Vukman« zamolila je suradnike »Sibenske revije« da posjete gimnaziju. No, uslijed bolesti onih koji su bili predviđeni za posjet, našu školu je posjetio samo Boris Baica, urednik »Revije«.

On je na početku pozvao nastavnike i čak da suraduju u tom našem književnom časopisu, a kasnije se prešlo na čitanje radova.

Svoje radove čitali su i neki učenici gimnazije i učiteljske škole. Ovaj posjet pobudio je priličnu pažnju kod učenika i u mnogima je pobudio interes za književno stvaranje.

Sastanke takve vrste trebalo bi češće organizirati, jer su oni od obostranog interesa.

V. G.

Jeste li podmirili
pretplatu za
»Sibenski list«?

„ODJEĆA“
Krojačka radnja Šibenik
Obala oslobođenja 14. II. kat

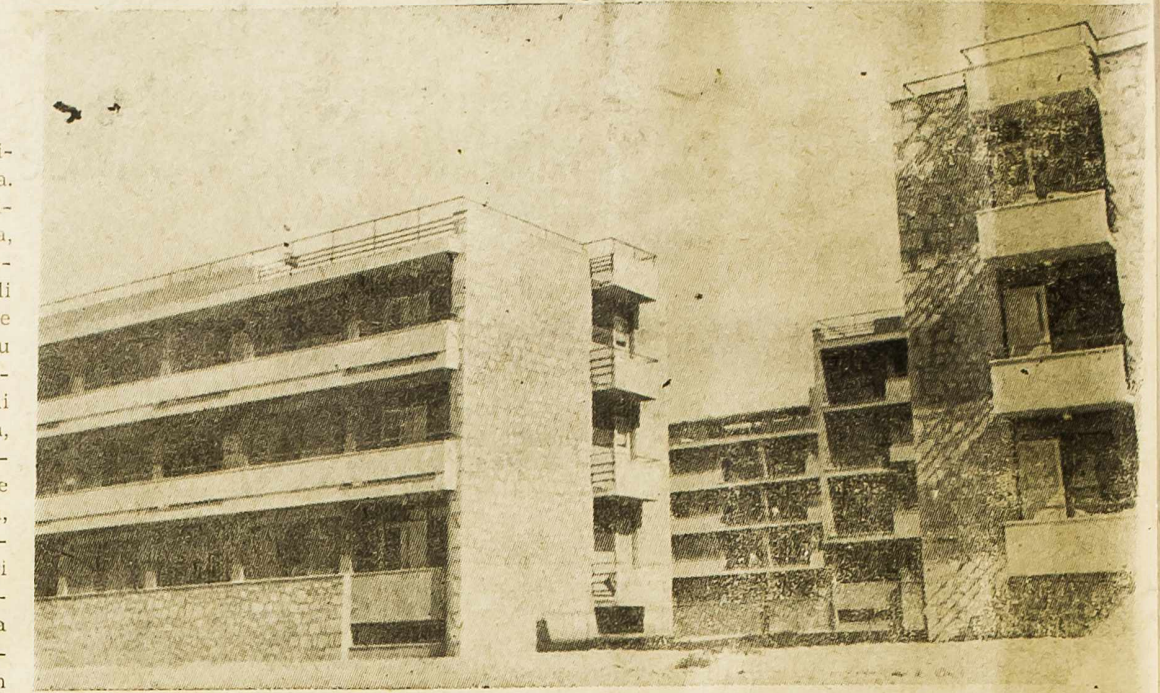
IZRAĐUJEMO MUŠKA ODIJELA, ŽENSKE KOSTIME,
MUŠKE I ŽENSKE KAPUTE I OGRTAČE PO ZELJI I SU-
VREMENOJ MODI.

IZRADBA PRVORAZREDNA.

CIJENE SOLIDNE.

Učlanjujte se u
DTO „PARTIZAN“

M. Merle

S P O R T

Fizički odgoj omladine

Povodom 80-godišnjice uvođenja fizičkog odgoja kao nastavnog predmeta u školama

I u staroj Jugoslaviji postojao je fizički odgoj, ali je tek danas u socijalističkoj slobodnoj domovini dobio on puno značenje. On je postao potreba čitavom društvu, postao je dio pedagoških mjera, postao je u školi ravnopravan predmet.

Više je izgrađeno igrališta u našoj republici poslije rata nego

li ranije između dva rata. Porastao je broj društava i organizacija. Briga koja se poklanja na fizičkom odgoju omladine u suvremenom društvu je zaista velika. Ali još mnogo toga nedostaje, još mnogo toga treba.

Narodna vlast pokrenula je širom odgoja u svim vidovima: u iz-

gradnji potrebnih objekata, u održavanju raznih takmičenja, stvaranju stručnog kadra, usavršava se zdravstvena kontrola u fizičkom odgoju, i t. d. i t. d. Ta će akcija zahvatiti i naš grad. Od svih srednjih škola samo gimnazija ima salu za vježbanje kojom se još služi učiteljska i II. osmogodišnja škola. Ta dvorana se upravo uređuje, a podiže se u blizini i ljetno igralište. Ostale dvije osmogodišnje škole nemaju dvorane za vježbanje. Čudno je, da moderna osmogodišnja škola »Simo Matavulj« ne posjeduje gimnastičku dvoranu. Istina, postoji dvorana DTO »Partizan«, otvoreno igralište »Galeba«, postoji VK »Kika«, SD »Mornar«, NK »Sibenik« i sve su to društva gdje školska omladina djeluje u slobodnom vremenu, ali školske sale su potrebne.

Davno se osjeća potreba jednog dječjeg igrališta u gradu i to pitanje bi trebalo riješiti. Inače u samoj školi ne samo da fizički odgoj nije zapostavljen, nego se osjeća velika zainteresiranost omladine za sport. Sve škole imaju nastavnike za tjelesni odgoj, koji određeni broj sati pravilno koriste.

80-godišnjica uvođenja u škole fizičkog odgoja kao obaveznog predmeta bit će i kod nas proslavljen međuskoljskim i međugradskim igrama, što će još više pridonijeti razvijanju interesa kod naše omladine za fizički odgoj, koji je itekako važan u našem društvu.

F. K.

Življi rad „Partizana“

U posljednje vrijeme rad DTO »Partizan« Šibenik je mnogo oživio. Iz dana u dan gimnastička dvorana je puna vježbača, a naročito pionira. Još uvijek se osjeća mali broj radničke omladine u ovom društvu.

U prostorijama »Partizana« vlada življa atmosfera. Svako poslije podne odigravaju se utakmice za prvenstvo društva u stolnom tenisu i šahu. U prostranoj sali za vježbanje postavljena su dva stola na kojima se iz dana u dan vodi borba za najboljeg stolnog teniseru društva. Takmičari su podijeljeni u tri kategorije: pioniri, omladinci i članovi.

Naslov prvaka u pojedinim kategorijama za ovu godinu osvojili su u kategoriji pionira V. Đerek, omladinaca I. Bujas i u kategoriji članova B. Bukić. U toku je i prvenstvo društva za najbolju članicu u stolnom tenisu.

U čitaonici vlada potpuna tišina. Tu članovi »Partizana« provode sate i sate za šahovskim stolom. Sahisti su podijeljeni u dvije kategorije: pioniri i omladinci. U kategoriji omladinaca, naslov prvaka društva za 1954. godinu osvojio je M. Radić, dok u kategoriji pionira borbe još

M. Z.

Završeno je prvenstvo gimnazije u košarci

Prvenstvo osvojila ekipa VIII. a razreda

Prošlog tjedna završeno je III. košarkaško prvenstvo gimnazije. Ono je organizirano u okviru proslave 80-godišnjice uvođenja fizičkog odgoja u školama u NR Hrvatskoj. Prvenstvo je osvojio VIII. a razred koji nije izgubio ni jednu utakmicu. Sve utakmice, koje su odigrane na ovom prvenstvu, bile su vrlo žive i zanimljive. Takmičenje je održano u fer igri, osim jednog ispada u posljednjem kolu, kada je jedan igrač VIII. c razreda fizički napao igrača VII. a razreda, što si pri-

sutni oštro osudili. Utakmice su vrlo dobro vodili Bukić, Euiat, Kjabo i Konjevoda. Pobjednička ekipa nastupala je u ovom sastavu: Vukić (148), Matić (59), Matijević (30), Vasiljević (14), Maričić (11), Sarić (8), Kale (2) i Zorić (2). (Brojke u zagradama označuju postignute koševe).

Na ovom prvenstvu sudjelovalo je 6 ekipa sa 44 igrača. Odiigrano je 15 utakmica, na kojima je postignuto 1157 koševa.

Na tablici strijelaca prvo mjesto je zauzeo Vukić (VIII. a), koji je postigao 148 koševa, zatim slijedi Slipčević (VII. c) za 135, Dunkić 118 i t. d. M. Z.

Kvalifikacije za srednjoškolsko prvenstvo u šahu

Već su počele kvalifikacije za srednjoškolsko prvenstvo NR Hrvatske u šahu. Sahisti učiteljske škole su nakon pobjede nad gimnazijom od 5,5:2,5, kao predstavnici srednjoškolska našeg grada otputovali u Zadar. Tamo su se susreli na osam ploča s ekipom gimnazije, te izgubili visokim rezultatom od 1:7. Jedinu pobjedu odnio je M. Sapunar na trećoj ploči.

Iako je ekipa zadarske gimnazije vrlo jaka, poraz je mogao biti i manji s obzirom da su naši predstavnici imali nekoliko zreljih šansa, koje su neopreznom igrom upropastili.

OBAVIJEST

Svi korisnici dječjeg dodatka, kojima je zemlja povrćena od seljačke radne zadruge, treba da se jave Zavodu za socijalno osiguranje — soba br. 7 II. kat, radi dobivanja novih rješenja za dječji dodatak u većem iznosu, a u vezi sa novom primjenom propisa, koji se odnose na te slučajeve.

Poželjno je da poduzeća, ustanove, zadruge i društvene organizacije o gornjem izvještaju svoje korisnike dječjeg dodatka, a mogu dostaviti Zavodu spisak tih lica sa naznakom broja rješenja. Zavod za socijalno osiguranje Šibenik

Oglašujte u
Šibenskom listu

»SIBENSKI LIST«
organ Socijalističkog saveza
radnog naroda za grad i kotar
Šibenik
Uredništvo, štamparsko poduzeće
»Stampa«
Glavni
i odgovorni urednik
NIKOLA BEGO
Tekući račun: Narodna banka
Šibenik broj 531—T—292
Rukopisi se ne vraćaju.
Pretplata za tri mjeseca Din
120.—, pola godine Din 240.—,
za 1 godinu Din 480.—